

Täysistunto

Perjantai 18.3.2016 klo 13.00—13.38

4. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

Kertomus K 3/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan. (Hälinää)

Arvoisat edustajat, edustaja Guzeninalla on puheenvuoro, mistä syystä toivon, että ne, jotka poistuvat salista, osaavat tehdä sen vähän hiljaisemmin äänin. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.12 **Maria Guzenina sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on Euroopan neuvoston toimintakertomus vuodelta 2015. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Tässä viime vuoden toimintakertomuksessa selostetut aiheet ovat valitettavan tuttuja niin kotimaan kuin kansainvälisenkin median uutisoinneista. Me elämme ajassa, jossa demokratiahaasteet ja oikeusvaltioperiaatetta uhkaavat kehityskulut ovat valitettavaa arkipäivää.

Euroopan neuvoston jäsenmaiden on pelattava yhteisesti sovitulla pelisäännöllä niin demokratian periaatteiden kuin ihmisoikeuksien noudattamisessa. Demokratian, median riippumattomuuden, sananvapauden ja ihmisoikeuksien periaatteiden ymmärtäminen, kunnioittaminen ja puolustaminen ei kuitenkaan näytä tällä hetkellä olevan yksiselitteisesti ymmärretty velvollisuus eurooppalaisessa politiikassa. Kertoo paljon tästä tämänhetkisestä eurooppalaisesta aikakaudesta, että Euroopan neuvoston agendalla on ollut muutama aihe esillä aivan erityisen korostetusti: pakolaiskriisi, median vapaus tai tarkemmin sanottuna paikoin räikeäkin pyrkimys sen rajoittamiseen, terrorismi, ihmisoikeusmekanismien puolustaminen siellä, missä niiden toiminta on heikentynyt, sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätösten täytäntöönpanon haasteet. Euroopan neuvoston jäsenmaat ovat järjestöön liittyessään sitoutuneet yhteisesti sovituihin pelisääntöihin niin demokratian periaatteiden kuin ihmisoikeuksienkin noudattamisessa. Demokratian, sananvapauden, liikkumisvapauden ja ihmisoikeuksien periaatteiden ymmärtäminen, kunnioittaminen ja puolustaminen ei tällä hetkellä ole todellakaan yksiselitteinen eikä ymmärretty velvollisuus.

Euroopan neuvoston yleiskokous on kertomusvuonna käsitellyt 83 raporttia, ja tämä raporttien määrä on todella suuri.

Yksi tärkeä demokratian mittari ovat vaalit. Yleiskokouksen vaalitarkkailu nykymuodossaan on jatkunut jo yli 20 vuotta, ja tämä kansainvälinen vaalitarkkailu on paljastanut hyvin mielenkiintoisia trendejä tällä hetkellä. Toisaalta kaikissa — myös vähemmän de-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

mokraattisissa — maissa on ymmärretty teknisesti virheettömästi toimitettujen vaalien merkitys, mutta toisaalta Euroopan neuvoston monitorointityössä ja vaalitarkkailussa sekä erilaisissa raporteissa nostetaan jatkuvasti esille huoli siitä, että demokratian selän takana on paljon sellaista kyseenalaista toimintaa, joka ei faktisesti kuulu demokratiaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen. Monitorointikomitean tarkkailulistalla on kymmenen maata. Useimpien maiden kohdalla tarkkailu on jatkunut toistakymmentä vuotta.

Arvoisa puhemies! Muutama yksityiskohtaisempi maamaininta. Viime vuonna yleiskokous otti kantaa Unkarin tilanteeseen. Yleiskokous ilmaisi huolensa Unkarin demokratia-, ihmisoikeus- ja oikeusvaltiokehityksestä ja siitä, että uusilla laeilla, mukaan lukien perustuslakimuutokset, on murennettu oikeusjärjestelmän uskottavuutta, heikennetty oikeusvaltion toimivuutta ja demokraattista valvontaa sekä kavennettu median vapautta. Yleiskokous esitti muutoksia muun muassa lakiin perustuslakituoimioistumisesta ja medialakiin. Huolimatta siitä, että nämä ongelmat tunnustettiin laajasti, yleiskokous päätti äänestyksen jälkeen olla ottamatta Unkaria tarkkailuun, ja joidenkin näkemysten mukaan tämä päätös ei ollut Euroopan neuvoston periaatteiden mukainen vaan enemmänkin poliittinen.

Tämän vuoden tammikuun istunnossa oltiin vastaavanlaisessa tilanteessa Puolan osalta. Aiheesta ei puolalaisten ja muutamien samanmielisten maiden vastustuksen vuoksi saatu keskustelua täysistuntotasolla, mutta viime viikolla järjestettiin Euroopan neuvoston poliittisessa komiteassa kuulemistilaisuus, johon oli kutsuttu kuultavaksi asiantuntijoita laajalla skaalalla. Tuokin keskustelu haluttiin puolalaisten toimesta estää. Olin itse paikalla todistamassa ja äänestämässä keskustelun puolesta, ja tämä keskustelu oli todellakin tarpeellinen ja informatiivinen. Johtopäätöksiä siitä ei kuitenkaan tehty.

Vasta kuusi kuukautta vallassa ollut konservatiivinen Laki ja oikeus -puolue on puheenjohtajansa johdolla ajanut läpi Puolan valtiollisen television, radion ja tietotoimiston journalistien asemaa koskevia hyvin rajuja heikennyksiä. Käytännössä nämä toimet ovat tarkoittaneet, että Laki ja oikeus -puoluetta kohtaan kriittisten toimittajien irtisanomisia ja tehtävistä syrjään siirtämisistä on tapahtunut valtio-omisteisissa medioissa ja syrjäytettyjen tilalle on nostettu hallitukselle kuuluisia toimittajia. Puolan journalistiliiton tekemän selvityksen mukaan maaliskuun alkuun mennessä peräti 77 valtio-omisteisten medioiden journalistia oli erotettu, pakotettu eroamaan tai siirretty toisiin tehtäviin. Puolan journalistiliitto pitää näitä toimittajien työsuhteisiin puuttumisia jopa poliittisena puhdistuksena. Poliittisen komitean kuulemisen perusteella voi epäillä, että myös Puolan kaupallisen median riippumattomuus on vaaravyöhykkeellä. Päätökset ei-valtiollisen median tukirahoituksesta halutaan keskittää hallituksen eli käytännössä Laki ja oikeus -puolueen käsiin, eli tässä Puola on seurannut Turkin ja Unkarin esimerkkiä.

Koska täällä salissa on nähtävästi edustajia, jotka haluavat osallistua toimintakertomuksesta käytävään keskusteluun, ja meillä on rajallinen aika, niin päätän oman esittelypuheenvuoroni tähän ja toivon vilkasta keskustelua tästä aiheesta.

13.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Guzenina kiinnitti erittäin tärkeään asiaan huomiota, ja se on tämä demokratian kunnioittaminen ja kaiken kaikkiaan riippumaton media ja sen oikeuksien toteutuminen. Pidän erittäin myönteisenä sitä, että Suomi on ollut, ja edustaja Guzenina, aktiivinen tämän asian edistämässä ja keskusteluttamisessa siellä Euroopan neuvoston tasolla.

Mutta, puhemies, minun oli pakko tähän käyttää vastauspuheenvuoro myös siksi, että näen näitä huolestuttavia piirteitä myös kotimaisessa keskustelussamme suhteessa Yleis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

radion asemaan. Nimittäin täällähän on aina silloin tällöin näkynyt julkisuudessa esitettyjä puheenvuoroja, joissa minun mielestäni selkeästi halutaan ajaa esimerkiksi Ylen toimintaa alas, rahoitusta alas, rajoittaa sen toiminta-alueita, ja se on minusta vähän häkellyttävää siksi, että meillä parhaillaan on parlamentaarinen työ käynnissä, jossa mietitään Ylen asemaa, ja siksi minusta ei ole ollut hyvä, että hallituspuolueista on tullut näitä puheenvuoroja. Tämä on vakava asia kaikinensa. Haluaisin, että tälle parlamentaariselle työlle annettaisiin täällä kotimaassa työrauha ja voisimme toimia niin, että Ylen asema turvataan, (Puhemies koputtaa) ja haluaisin, että hallitus ei ota käskyvaltaa Yleisradioon.

13.20 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Guzenina piti hyvin tärkeän puheenvuoron kertoessaan Euroopan neuvoston työstä, ja kiitos Suomen valtuuskunnalle ja siihen osallistuneille.

Ei ole yhdentekevää, vaikka maailmassa on konflikteja ja paljon hätää ja sotia Euroopan ulkopuolella, että kiinnitämme huomiota myös siihen, mitä tapahtuu Puolassa, mitä tapahtuu Unkarissa. Paitsi tietysti ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta Euroopassa, se on merkityksellistä sitä kautta, että me usein markkinoimme demokratiaa, ihmisoikeuksia ja sananvapautta muualle maailmaan, me haluamme arabikadulla panna nämä asiat kuntoon, me haluamme Afrikan sarven kuntoon, olemme huolissamme Syyrian tilanteesta, ja usein kysymys tulee sitten takaisin meille: Ovatko nämä asiat myöskin Euroopassa kunnossa? Valvotaanko niitä, seurataanko niitä? Sen takia on hyvin tärkeää, että nämä Euroopan neuvoston mekanismit toimivat ja että nämä keskustelut, joihin myöskin Guzenina viittasi puheenvuorossaan, todella pidetään, myöskin ne kriittiset ja meille joskus vaikeat keskustelut.

13.21 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Guzeninaa esittelypuheenvuorosta ja myös siitä, että hän piti puheenvuoronsa lyhyenä, jotta keskustelulle jäisi aikaa.

Olisin kuitenkin odottanut, että tällaisessa lyhyessäkin puheenvuorossa olisi mainittu Ukraina. Mikä tänä päivänä Euroopassa uhkaa eniten eurooppalaisten ihmisoikeuksia ja tärkeintä oikeutta eli oikeutta elämään? Sitä uhkaa se, että Venäjä jatkaa sotilaallista toimintaansa Ukrainaa vastaan, jatkaa sotatoimia välillisesti tai välittömästi Itä-Ukrainassa, pitää Krimiä miehittettynä, luo tällaista vaarallista vastakkainasettelua koko Eurooppaan. Kyllä olisin odottanut, että myös tämä olisi tässä esittelypuheenvuorossa tuotu esiin.

13.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Minäkin yhdyin tässä Suomen Euroopan neuvoston valtuuskunnan vetäjälle osoitettuun kiitokseen. On erittäin tärkeää, että me pidämme näistä yhteisistä eurooppalaisista arvoista huolta, ja silloin täytyy olla myös rohkeus puuttua rikkomuksiin, joita tällä alueella tapahtuu. Euroopan neuvosto on tavallaan peruskirjassaan ja sopimuksissaan se koko Eurooppaa yhdistävä elin, jonka pitää pystyä puolustamaan kansalaisoikeuksia.

Ja todella huolestuttava kehitys on lähtenyt liikkeelle siinä osassa Eurooppaa, josta me ajattelimme jotenkin, että se on jo voittanut nämä vanhat houkutukset käyttää epädemokraattisia keinoja vallankäyttöön. Puhun nyt tästä yleisradioyhtiöiden ja joukkotiedotusvälineitten kohtelusta, jonka olemme nähneet Unkarissa ja Puolassa ja myös sitten Euroopan unionin ulkopuolella Turkissa. On todella tärkeätä, että näistä asioista puhutaan ja emme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

anna täällä periksi, ja tässä yhdyin (Puhemies koputtaa) edustaja Viitasen ja Haaviston huoleen.

13.23 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Euroopan neuvoston tehtävä on entistä tärkeämpi siksi, että suurvaltapolitiikka on tullut lähelle Eurooppaa, siis suurta Eurooppaa, lähelle Euroopan neuvoston aluetta ja sen rajoille, ja myös siksi, että ilmastonmuutoksen seurauksena isot alueet kuivuvat ja oma ruoantuotanto poistuu joiltain alueilta. Tämä tietää lisää kriisejä, lisää pakolaisvirtoja, ja on todella tärkeää, että Euroopan neuvoston ja Euroopan alueella näitä ongelmia ratkotaan yhdessä. Ei voi olla niin, että jokainen maa omilla pelisäännöillään pelaa, (Puhemies koputtaa) vaan meidän on yhdessä saatava sopimus näistä asioista. Siksi meidän tulee entistä enemmän keskittyä isoihin asioihin. En kaipaisi niin paljon Euroopan neuvostoon raportteja, ja haluaisin, että kustannuksia (Puhemies koputtaa) säästetään esimerkiksi siten, että pidämme etäkokouksia, kuten muissakin instansseissa.

13.24 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän hyvänä sitä, että Euroopan neuvoston yleiskokous on yksiselitteisesti tuominnut Venäjän rikkomukset liittyen Ukrainan alueen koskemattomuuteen ja Krimin liittämiseen Venäjään sekä sotatoimiin Itä-Ukrainassa. Tässä kertomuksessa kerrotaan vuodelta 2015 muun muassa Krimin tataareihin kohdistuneista ihmisoikeusloukkauksista, syrjinnästä Krimin niemimaalla ja monesta muusta asiasta — ja myös siitä, miten Ukrainassa elää miljoona ihmistä maansisäisinä pakolaisina ja yli 500 000 on paennut Venäjälle. Hieman huolestuneena olen seurannut sitä keskustelua, että Venäjän pakotteista oltaisiin nyt luopumassa tämän kaiken sorron keskellä, ja kysyisin nyt valtuuskunnan puheenjohtaja Guzeninalta: minkälaista keskustelua Euroopan neuvostossa tästä on käyty?

13.25 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän myös valtuuskunnan puheenjohtajaa tästä mielestäni hyvästä, laajasta katsauksesta. Tämä median toimintavapaus kaikkialla on erinomaisen tärkeä, ja on tärkeää, että siinä oikeusvaltioperiaatteita noudatetaan.

Tämä Ukrainan tapaus: on päivänselvä asia, että nyt olisi tärkeää, että palattaisiin Minskin sopimuksen tielle, ja kaikkien osapuolien pitää tehdä töitä sen eteen, ja olisi hyvä, että tähän löydettäisiin pysyvä ratkaisu. Mutta, arvoisa puhemies, heräsi kyllä kysymys erityisesti edustaja Zyskoviczin puheen jälkeen: mikäs tämä kanta tässä Ukrainan tilanteessa on? Nimittäin valtiovarainministeri Stubbhan matkusti Yhdysvaltoihin ja sanoi siellä Foreign Policy -lehdessä, että Krim on menetetty tapaus. (Eero Heinäluoma: Onko näin?) Arvoisa puhemies, valtiovarainministeri Stubb matkusti Yhdysvaltoihin sanomaan, että Krim on menetetty tapaus. Edustaja Zyskowicz, miten arvioitte tätä lausuntoa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt vielä edustaja Zyskoviczille vastauspuheenvuoron. Täällä on vielä muutama vastauspuheenvuoron käyttäjä, joka ei ole vielä tässä keskustelussa voinut sanoa mitään. Varaan heille vielä ajan. Edustaja Zyskoviczillä nyt kuitenkin tuohon vastauspuheenvuoro.

13.27 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse arvioin, että näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa Krim on niin sanotusti menetetty tapaus. (Eero

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

Heinäluoma: Jassoo!) Mutta samalla tavalla, kukapa meistä 1980-luvulla esimerkiksi olisi voinut aavistaa, että veljeskansamme Viro pääsee Neuvostoliiton ja kommunismin ikeestä jo muutaman vuoden päästä? Tällä haluan tarkoittaa sitä, että vaikka tänä päivänä näyttää siltä, että Venäjä ei ole rauhanomaisin keinoin Krimiltä hädettävissä — sodan aloittaminen asian vuoksi ei varmasti ole kenenkään meidän mielestä perusteltua — ja nyt näyttää siltä, että Krim on menetetty tapaus, niin mitä tapahtuu, sitä me emme kukaan tiedä, ja totta kai me toimimme sen puolesta rauhanomaisin keinoin, että Venäjä olisi valmis tämän rikoksensa perumaan. (Jukka Gustafsson: Eihän Stubb näin vastannut!)

13.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että Euroopan neuvoston parlamentaarisen valtuuskunnan kokous ja Euroopan kansakunnat säilyvät yhtenäisinä siinä, että puolustetaan vapaata maailmaa niin, että ihmisillä on oikeus lausua mielipiteensä ja niin, että kansakunnilla on koskemattomuus ja väkivallalla ei tässä tällä mantereella eikä muuallakaan maailmalla saavuteta sitä tulosta, johon jotkut pyrkivät aktiivisesti: nimenomaan muuttamaan rajoja ja estämään tämän vapaan keskustelun ja vapaan yhteiskunnan olemisen tällä mantereella.

On hyvä, että näistä ongelmista keskustellaan, ja Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on juuri se foorumi, missä nämä asiat pitää uskaltaa tuoda esille, ja pitää muistaa, että se, kun Eurooppa esiintyy omaa oikeuttaan puolustamassa tai vapauksiaan puolustamassa yhtenäisenä, on myös viesti ulospäin Euroopasta kaikilta kansakunnilta. Yksikään Euroopan valtio varmaan näiden suurvaltojen erilaisten ristiriitojen väännössä ei yksinään ehkä pärjää eikä pärjääkään, mutta kun Eurooppa tässä asiassa esiintyy yhtenäisenä (Puhemies koputtaa) ja pitää puoliaan yhteisin voimin, niin silloin pärjätään paremmin.

13.29 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen otti erittäin tärkeän asian esille, parlamentaarisen yleisradion. Yleisradio on tällä hetkellä ainoa objektiivinen sähköisen viestinnän väline tässä maassa. Se on ainoa, joka ei saa suuropäomalta toimintavarojaan. Se on ainoa, jonka ei tarvitse tässä asiassa niin sanotusti kuulla sitä kuusta, jonka juurella asunto. Ja jos yleisradiotoiminta siirrettäisiin kaupalliseksi toiminnaksi — olen kuullut, että täällä joillakin olisi haluja siihen — pitää muistaa, että sieltä lähtisivät esimerkiksi seuraavat palvelut: kuulovammaisten palvelut, tekstityspalvelut ja viitotut palvelut, sieltä lähtisivät ruotsinkieliset palvelut, saamenkieliset palvelut, venäjänkieliset, latinankieliset, ja mitäs vielä? Sieltä lähtisi hirveän paljon sellaisia asioita, mitkä eivät ole kaupallisia asioita, jotka ovat kuitenkin äärimmäisen tärkeitä sananvapauden kannalta ja objektiivisen tiedonvälityksen kannalta. Se, mikä politiikka siellä on, se on taas aina eri asia. Siihen puututaan toisin keinoin, ei näin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Heinäluoma, Räsänen, Lindtman, Heinonen ja sitten lopuksi tämän keskustelun avaajalle, edustaja Guzeninalle. Sitten on asian käsittely keskeytettävä. — Edustaja Heinäluoma.

13.30 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että joudun yhtymään näihin ihmetyksen sanoihin, mitä edustaja Lindtman tässä sanoi, liittyen meidän valtiovarainministerimme kannanottoihin tässä Krimin asiassa. En tunne, en tiedä, että kukaan EU-maan ministeri olisi sanonut, että Krim on menetetty tapaus, eikä tässä lau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

sunnossa todellakaan ollut sanaakaan siitä, että tämä olisi jokin väliaikainen menetys ja että vielä palattaisiin johonkin muuhun. Se oli siis poikkeama siitä, miten EU-maat tätä asiaa ovat käsitelleet, ja poikkeama myös siitä, mitä Suomen puolesta on sanottu ja miten eduskunnan kannanotoissa asiaa on lähestytty. Jättää kyllä sen kysymyksen, ovatko tässä hallituksessa nyt kaikki asiat oikein kunnolla, jos valtiovarainministeri ryhtyy vetämään omaa ulkopoliittikkaa näinkin herkässä asiassa kuin tämä Krim on. Toivoisin, että kokouksessa edes säilyisi tässä asiassa jotain ryhtiä, (Puhemies koputtaa) ettei näennäisesti ruveta puolustamaan semmoista, mikä ei ansaitse puolustamista.

13.31 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itsekin jäin odottamaan tässä hyvässä esittelypuheenvuorossa nimenomaan tätä Venäjän tilanteen käsittelyä, koska kyllähän se suomalaisesta näkökulmasta mielestäni on se tärkein asia ja polttavin asia ja tiedämme, että tilanne on erittäin jännitteinen Venäjän suhteen. Yleiskokous on päättänyt pitää voimassa Venäjän valtakirjoja koskevat rajoitukset ja evännyt oikeuden nimittää raportoijia ja edustaa Euroopan neuvostoa muissa järjestöissä.

Kiinnitän vain huomiota siihen, että päätöslauselmassa selkeästi todetaan tästä Krimin tilanteesta, että siellä edellytetään ja kehoitetaan Venäjää perumaan Krimin laitton liittäminen, samoin kuin sitten on lukuisa joukko muita asioita, joita Venäjää kehoitetaan tekemään. Ja kyllä itsekin pidän tuota valtiovarainministerin lausuntoa virheenä. Suomen linjan tulee olla edelleen se, (Puhemies koputtaa) että Venäjän tulee Krimiltä lähteä.

13.32 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei tässä lausunnossa todellakaan, kun vielä kerran luin sen tuolla, otettu kantaa mihinkään määräaikaan, että onko se nyt viikon ajan, vuoden ajan, kymmenen vuoden ajan vai kuinka pitkään menetetty. Siinä yksiselitteisesti Stubb on sanonut: Krim on menetetty tapaus. Ja todellakin hän on EU-maista kaikista hallituksista ainoa ministeri, joka näin on sanonut. Kyllä tämä herättää kysymyksiä.

Ja nyt menen vielä enemmän sekaisin, kun nimittäin juuri tulleen tiedon mukaan — aivan juuri tulleen tiedon mukaan — ulkoministeri Soini on todennut yhdessä muiden Pohjoismaiden kollegoiden kanssa, että Venäjä tulee saattaa vastuuseen. Kyllä tämä nyt herättää kysymyksiä siitä, mikä on Suomen ulkopoliittinen linja. Jos te, edustaja Zyskowicz, ette saa puheenvuoroa, niin vastatkaa, edustaja Heinonen: tuetteko te tässä nyt Stubbin linjaa vai Soinin linjaa?

13.33 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En ole puhemies edustajakollega Zyskowiczille enkä muillekaan kuin itselleni. Minä olen sitä mieltä, että Venäjän toimia ei saa hyväksyä, ja niin kuin tuossa omassa puheenvuorossani totesinkin, itse en kannata sellaisia puheenvuoroja, joissa puhutaan esimerkiksi — meilläkin täällä parlamentissa — EU:n pakotteista ja siitä, että niistä pitäisi lähteä luopumaan. Kuitenkin pahaa pelkään, että siinä vaiheessa, jos Itä-Ukrainaan tulisi aito rauha, niin myös äänenpainot Euroopassa vahvistuisivat sen suuntaan, että pakotteita ryhdyttäisiin purkamaan. Itse en sitä kannata. Itse olen sitä mieltä, että näin ei pidä toimia, vaan meidän pitää EU:na ja kaikkien muiden maiden kanssa olla yhdessä tuomitsemassa Krimin valtaus eikä hyväksyä sitä tässä tilanteessa eikä tulevaisuudessa eikä koskaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vihdoin viimein edustaja Guzenina. Myönnän vielä sen jälkeen vastauspuheenvuoron edustaja Heinäluomalle.

13.34 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskovicz kritisoi sitä, etten tuossa avauspuheenvuorossa paneutunut Venäjään ja Ukrainan kysymykseen. Nämä ovat isoja kysymyksiä ja ansaitsevat maltillisen käsittelyn ja paneutumisen myöskin täällä salissa, ja näyttää siltä, että me saamme palata tähän aiheeseen vielä monen monta kertaa.

Minskin sopimus on kaiken ydin. Minskin sopimus on kaiken ydin, ja sitä pitää saada noudattaa, mutta tällä hetkellä tilanne on vielä kriittinen emmekä ole päässeet sellaiseen tilanteeseen, että voisimme kaikki hengähtää helpotuksesta ja sanoa, että nyt vihdoinkin Ukrainan tilanteeseen saadaan ratkaisu. Me olemme vielä aika kaukana tästä ratkaisutilanteesta. Ukrainalta odotetaan myöskin toimia oman sisäisen reformiprosessin edistämiseksi. Ukrainaan on investoitu valtavasti resursseja mukaan lukien Euroopan neuvoston laajin toimintaohjelma, ja korruptionvastaiset toimet esimerkiksi etenevät aivan liian hitaasti. Ukrainan pelätään toistavan niitä aiempia virheitä. Ukrainahan on ollut Euroopan neuvoston korruptoitunein maa. Ja nyt toivotaan, että tämä sijoitus ei enää tulevaisuudessa olisi totta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, olemme nyt jo ylitemässä niitä pelisääntöjä, mitä istuntojen kestämiselle perjantaina on sovittu. Tähän keskusteluun liittyvän suuren intensiteetin vuoksi myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Heinäluoma ja Zyskovicz.

13.36 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän Ukrainan tilanteeseen ja johtopäätöksiin siitä ja tähän liittyen myös sitten näihin pakotteisiin: Pakotteitahan Euroopan unioni on tehnyt kahdessa vaiheessa. On ensimmäisessä vaiheessa tehty nämä Krimin tilanteeseen liittyvät pakotteet, ja sitten toisessa vaiheessa näitä pakotteita muutamaa kuukautta myöhemmin laajennettiin turvaamaan koko Ukrainan kehityksen vakautta ja aivan erityisesti turvaamaan sitä, että Itä-Ukrainaan voidaan palauttaa lailinen meno.

No, nyt kun ministeri Stubb on sanonut, että tämä on menetetty tapaus, niin siinähan tavallaan tullaan sitten sille ulottuvuudelle, että nämä Krimin tilanteesta, Krimin liittämisestä Venäjään johtuvat pakotteet poistettaisiin, ja se on kyllä aika nurinkurinen ajattelu. Euroopassa selvästi kasvaa se ajatus, että pitäisi painaa lujasti, jotta sekä Venäjä että Ukraina tekevät oman osuutensa Minskin sopimuksessa, ja jos siinä tapahtuu positiivista kehitystä, niin pakotteita voidaan purkaa. Mutta pidän selvänä, (Puhemies koputtaa) että Krimin pakotteet jäävät voimaan näissäkin olosuhteissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskovicz.

13.37 **Ben Zyskovicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun mielestäni ei pelkästään hallituksessa vaan koko eduskunnassa on hyvin pitkälle ulottuva yhteisymmärrys siitä, että Venäjä on rikkonut kaikkia merkittäviä kansainvälisiä sopimuksia alkaen YK:n peruskirjasta ja Etykin päätösasiakirjasta hyökätessään Ukrainaan, valtates-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2016 vp

saan Krimin niemimaan ja jatkaessaan vähintäänkin välillisesti sotatoimia Ukrainaa vastaan Itä-Ukrainassa. Eli tästä olemme ymmärtääkseni hyvin pitkälle samaa mieltä. Samoin tämä ministeri Soinin yhdessä Pohjoismaiden ja Baltian ulkoministerien kanssa lausuma Suomen näkemys siitä, että Venäjän vastaisista pakotteista ei pidä luopua, on täysin yhteinen linjaus hallituksessa ja käsittääkseni hyvin laajasti kannatettu myös täällä eduskunnassa. Jokainen voi sitten esittää omia arvioitaan siitä, kuinka realistista olisi se, että näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa Venäjä rauhanomaisin keinoin luopuisi Krimin niemimaasta.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.